

ХОЧУ ЛІТАТИ!

Казкова повість

1

Найкраще у світі — не спати, коли знаєш: усі навколо давно поснули. Спить мама — підклала теплу й рідну долоню під щоку. Спить і, напевне, бачить у сні, що вона — дівчинка, і травень, який зараз набирає сили за моїм вікном, торкає мамині босі ноги лоскотливими крильцями трав. І тато спить, усміхається у сні своїм веселим згадкам. Навіть кіт мій, Корнелій, рудий розбишака, гроза нашого провулка, задрімав у кутку поруч із батареєю опалення. І хоч вона холодна — хто ж вам топитиме у травні! — Корнелій тулиться до неї і лагідно муркоче.

Я лежу під легкою пухнатою ковдрою, розкошую в теплі, а потім рішуче сідаю на ліжку й стрибаю на підлогу. Вдягатися не треба — нецікаво. А так, у самих трусиках, відчуваєш усю насолоду польоту.

Я підходжу до вікна, розчиняю його — і на хвилю спиняюся. Просто під вікном тонко світиться черемха. В кімнату вливаються солодкі пахощі, я вдихаю їх на повні груди, вистрибую на підвіконня — і сміливо зіскакую вниз, на траву.

На мене рясно сиплеться роса, збита з черемхи, ноги обпікає зволожена трава, але я не звертаю уваги. Саме це мені й треба!..

Я міцно стуляю повіки й шепочу:

Як легкий травневий вітер,

я лечу, лечу над світом,

над розквітлими садами,

поруч з теплими зірками!

І коли я втрете нашіптую ці чарівні слова, повз мене, ледь торкаючись ніг, нечутною тінню проноситься мій Корнелій і, м'яко муркнувши, щезає за черемховим кущем...

І в ту ж мить я відчуваю дивовижну полегкість у всьому тілі, земля ледь-ледь гойдається під моїми ногами, а тоді раптом пливе з-під них!

Лечу!

Спершу я покружляв над нашим будиночком, потім почав набирати висоту. Ось уже я піднявся вище липи у кінці провулка, коли побачив, як із сусіднього садка хтось вилетів.

Так це ж Ігор!

— Еге-ге-гей! — загукав я до нього. Він почув мене і теж загукав:

— Еге-гей, привіт!

Потім швидко набрав висоту, розвернувся — і полетів назустріч.

Ми летіли поруч і весело сміялися. В обличчя дихав ласкавий травневий вітер, настояний на пахощах садів, по наших спинах лоскотно бігали мурашки — та нам було анітрохи не холодно. Шкіру ледь-ледь поколювало, так, ніби ти засидів ногу: і ступити страшно, і, разом із тим, цікаво і приємно. Та й хіба можна змерзнути, коли ти удвох із найкращим другом летиш у нічному травневому небі!

Ми з Ігорем летіли просто так, не вибираючи дороги. Нам хотілося літати — і все! Адже це був наш перший виліт у цьому році. Взимку, самі розумієте, не політаєш... Та й ранньої весни — теж. А сьогоднішня ніч видалась напрочуд теплою. От ми й вилетіли, навіть не змовлялися між собою.

Небо, поцятковане зірками, з радістю прийняло нас, і здавалося, прохолодні й колючі зорі лоскочуть нашу шкіру. Яскраві, барвисті, вони заклично миготіли до нас, ніби гукали: "Піднімайтеся вище, сюди!.."

І ми піднімалися, вище та вище...

Ми були самі на все небо.

Та й звісно — птахів о такій порі не зустріти: вони давно поховалися попід дахами, повмощувались у гніздах — і солодко сплять, дивляться сни про пташенят, що скоро повизирають із теплих яєчок і невдовзі стануть на крило.

Так що лише зірки бриніли навколо нас.

І це зоряне мереживо манило нас, кликало — летіть! І ми летіли!

— Здорово! — пошепки мовив Ігор.

— Здорово! — погодився я, і ми наддали швидкості.

Ми долетіли майже до кінця нашого провулка, коли раптом помітили, що хтось летить назустріч.

"Невже Наталка?" — подумав я. Ми з Ігорем помчали навперейми.

Так, це була вона, наша Наталка. І вона, виявляється, вирішила сьогодні політати.

— З першим польотом тебе! — привітався я.

— З теплою ніччю! — додав Ігор.

— Ой хлопчики! — зраділа Наталка. — І ви — теж?

— А ти гадала, ми гірші? — посміхнувся Ігор. — Давай приєднуйся — гайнемо до нашої липи!

Наталка охоче погодилась, і ми втрьох полетіли в кінець провулка, де височіла столітня липа — наша липа!

— Може, сядемо? — запропонувала Наталка.

— Сьогодні не треба, — заперечив Ігор. — Давайте краще до Дніпра.

— До Дніпра, до Дніпра! — відгукнулися ми, покружляли ще трохи над липою, привітно помахали їй, зробили в повітрі справжній бойовий розворот і понеслися наввипередки на червоні вогники дзвіниці Києво-Печерської лаври.

Коли б хто знав, як здорово літати над нічним містом!

Десь далеко внизу палахкотять незліченні ліхтарі, струменіють огнистими потоками вулиці, впадаючи в осяйні озера площ. А по них раз по раз проносяться темні човники автомашин.

Трохи вище, майже нарівні з нами, червоно миготять шпилі висотних будинків, телевізійна вежа, щогли на готелі "Москва".

Аж ось — лавра, а попід нею — чорна лакована стрічка Дніпра. Його поверхню стрімко прорізають щілини, а з них ллється голубувате, таємниче світло. Так і кортить зазирнути: а що ж отам, у глибині? Та ми знаємо: це мости перетинають Славуту і лише здаються голубими щілинами згори...

— Хлопчики, — озвалася раптом Наталка. — Час вертати.

І справді, вже було пізно, ще батьки прокинуться й помітять, що нас немає!

Ми хутко домчали до нашого провулка, попрощалися і розлетілись по домівках.

Я з розгону влетів у вікно і приземлився просто на ліжко.

"Не розучився за зиму!" — подумав задоволене, зручно вмовстився в постелі, наклався з головою, солодко потягнувся — аж кістки захрумтіли! — й відразу ж заснув...

2

Крізь сон я відчув: хтось тягне з мене ковдру. Прокидатися не хотілось. По-перше, не виспався, бо чи не півночі пролітав. По-друге, не додивився квітчастий травневий сон. І взагалі — чому б не поспати? Не розплющуючи очей, ухопився за ковдру і хотів був ізнову натягнути її на голову, та вона кудись утекла.

— Вставай, валяко! Школу проспиш! — почув над собою, відкрив очі — і швиденько замружився знов. Просто в обличчя сяйнуло щедре сонячне проміння. А може, то посміхнулася мама, що стояла коло ліжка й тримала мою ковдру?

Я востаннє позіхнув, солодко потягнувся і — раз! — хутко скочив на підлогу.

— Доброго ранку, мамочко!

— Ранок! — засміялася мама. — Та вже день скоро — чверть на дев'яту.

— Ой! — заквапився я. — Ще спізнюся! — І майже скотився вниз по східцях — умиватися.

Я ще не сказав, що живу на другому поверсі, у кімнатці під самісіньким дахом. Наш будиночок невеличкий — лише дві кімнати й кухня внизу. І одна кімната — моя власна! — під дахом, такий собі мезонінчик з вікном. Годі й казати, як я люблю її! Ну, самі подумайте — хіба не здорово: окрема кімната, де ти — цілковитий хазяїн. Звичайно, прибирати доводиться мені самому, але це така дрібничка, про яку і згадувати не варто.

Отже, я майже скотився вниз, похапцем умився, попив молока з печивом і налаштувався бігти до школи.

— Знов літав уночі? — поспитала мама, спускаючись із моєї кімнати. — Вся постіль так збита, ніби на ній ескадрон вершників гарцював. І коли ти спати навчишся спокійно?

— Ніколи, мамочко! — Я цмокнув її у щоку, вхопив портфель і вибіг надвір.

Ех, коли б мама знала, що я справді ночами літаю! Напевне, заборонила б... Адже заборонила вона лазити на липу. А що липа, коли я можу злетіти утричі вище! Звичайно, я не покинув відвідувати липу — на ній же наш штаб! — а просто роблю це обережніше, так, щоб мама не

бачила й не хвилювалась. Я ж не давав мамі слова, що не лазитиму. Просто промовчав тоді та й годі.

Я підбіг до будинку Ігоря й гукнув:

— Еге-гей!

— Іду-ду! — відгукнувся відразу ж Ігор, вискочив на поріг — і далі ми помчали разом.

Бігти було страшенно легко й приємно. Здавалося, ноги самі несуть нас провулком, підкидаючи високо-високо, наче в них заховані якісь потаємні пружинки!

— Заскочимо за Борькою? — поспитав я на ходу в Ігоря.

— І за Наталкою! — відгукнувся він.

Так ми й зробили — тож у школу, як завжди, прибігли всім квартетом. Квартетом нас прозивають у класі, бо ми — Ігор, Наталка, Борис та я — всюди разом. Навіть живемо в одному провулку — будинки поруч. Та що там живемо! Навіть вчимося в одному класі, ще й сидимо поруч: я з Борькою на другій, а Наталка й Ігор — на третій парті.

Квартетом нас прозивають, звичайно, по-товариськи. От хіба що Володька Кучма... Він спершу був кепкував з Ігоря: сидить, бачте, з дівчиськом! Та в класі його ніхто не підтримав, до того ж і ми з ним трохи по-чоловічому "поговорили", — самі знаєте, що маю на увазі. Тож він свої жарти облишив, але й затаївся проти нас. Ну й нехай собі таїться! Ми його зовсім не боїмося, та й не чіпаємо більше, — хай тільки перший не лізе.

Всі п'ять уроків сьогодні проминули для нас на диво швидко. От що значить — політати вночі! На перервах ми тільки про це й говорили, і нам

було так гарно, що ой-ой! Правда, Борька здебільшого мовчав — він же не вилітав цієї ночі, але й не ображався, знав: сам винен! Він теж, виявляється, збирався політати, але приліг, як він казав, "на хвилюку дрімонути" — і прокинувся аж уранці!

Що-що, а поспати й попоїсти Борис любить! Та ми йому пробачаємо. Він у нас такий симпатичний і кумедний — товстенький, неповороткий, кирпатий, ще й з веснянками по всьому обличчі! От хіба що рахує кожну копійку. Але ми пробачаємо й це, бо розуміємо: йому сутужно з грошима. Він живе лиш удвох із мамою, і вона, звичайно, не може щоразу, коли ми рушаємо до кіно, давати йому на квиток. Але це питання ми вирішуємо дуже просто: скинемось по п'ятнадцять копійок — от вам і квиток для Бориса, ще й на порцію пломбіру вистачав!

Після уроків ми помчали до штабу — до липи в кінці провулка, над якою вночі літали. Вона була нам ніби рідною. Можна сказати, саме з неї почалися польоти. Як? А от послушайте.

Одного вечора ми, як завжди, подалися до липи, здерлися на неї і повсідалися на гілках.

— Ех, уміти б літати! — сказала раптом Наталка, і кожен уявив, що й справді чудово — літати, ніби птах, у лоскотливому вечірньому повітрі.

Так ми просиділи, напевне, з півгодини, а коли почало сутеніти — розійшлися по домівках.

У мене після нашої розмови про літання з'явився якийсь дивний настрій: мені схотілося знов повернутись до липи й посидіти наодинці.

Трава попід липою вже вкрилася вечірньою росою, та я не звернув на це уваги, зняв сандалі — босоніж так гарно пройти по росистій траві! — і всівся під деревом, обіпершись на шорсткий стовбур. Невідомо звідки

з'явився і мій Корнелій, повагом наблизився до мене, потерся об ноги й сів поруч.

Так ми сиділи й дивилися в небо, на якому одна по одній спалахували теплі травневі зірки. І мені від того видовища було так радісно, що я й незчувся, як почав наспівувати якусь пісеньку. Мені здалося, що я сам щойно вигадав її.

Од радості я підскочив і на весь голос заспівав:

Як легкий травневий вітер,

я лечу, лечу над світом,

над розквітлими садами,

поруч з теплими зірками!

І раптом, коли втретє я проспівав свою пісеньку, то відчув, що ноги мої відриваються від зрошеної, ще теплої після денного сонця землі, і я поволі злітаю вгору!

Що й казати! Спершу я, звичайно, злякався, а коли зрозумів, яке зробив відкриття, вирішив відразу ж мчати до друзів і про все розповісти їм.

Так я й зробив. Тож невдовзі ми всі, крім Борьки, — він поїхав того вечора ночувати до бабусі, котра мешкала в іншому кінці міста, — знову стояли босоніж під нашою липою і вголос повторювали мою пісеньку. Але не дуже гучно, щоб не сполохати Корнелії, котрий усе ще сидів неподалік у траві й, лукаво мружачи очі, спостерігав за нами...

І вірите чи ні — а таки всі полетіли! І Наталка, й Ігор, і, вже вдруге, я!

А наступного ранку, ще до уроків, ми про все розповіли Борьці. Звичайно, він страшенно нам заздри́в, але ми дали йому слово неодмінно навчити його літати, бо коли вміємо ми — мусить уміти й Бориско: він же з нами, наш друг! Ми заспокоїли його і сказали: хай потерпить до ночі. А вночі, рівно о дванадцятій, домовилися стрітись у його садку, в альтанці.

3

Альтанка стояла за Борьчиним будинком, у кінці саду. Над нею нависали гілки яблунь та вишень, від будинку її ховали буйні кущі бузку й духмяної черемхи, а по ґратчастих стінках альтанки дерся вгору дикий виноград і плющ. Цю споруду, яку ми величали альтанкою, ми збудували самі рік тому. Дошки нам дала Борисова мама, — вони лишилися від старого сараї, що раніше стояв за будинком; цвяхи приніс я, а інструментом нас забезпечив Ігор. Місце для альтанки вибирали ми самі — таке, щоб у ній було затишно й ніхто за нами не підглядав. Звичайно, нічого поганого ми не думали робити. Просто альтанка була нам потрібна для того, щоб збиратися в ній під час дощу, — на липу ж тоді не вилізеш! — і вирішувати різні важливі справи. А в таких випадках, — і ви це добре знаєте, — краще, коли тебе ніхто з дорослих не бачить.

Рівно о дванадцятій ночі, як і домовлялися, ми непомітно повислизали з домівок і зібралися в альтанці. Навіть Борька з'явився вчасно, хоч майже завжди спізнювався. Воно й зрозуміло: йому страшенно кортіло теж навчитися літати!

— Ну, то як ви це робите? — спитав відразу ж він, тільки-но ми вмостилися на лавках.

— Розумієш, — перший почав Ігор, — треба просто-напросто зняти сандалі чи кеди — що там у тебе! Потім стати на зарошену траву і тричі проказати:

Як легкий травневий вітер,

я лечу, лечу над світом,
над розквітлими садами,

поруч з теплими зірками!

— І все? — здивувався Борька.

— І все! — усміхнувся Ігор. — Ну, давай!..

Борька скинув кеди, вискочив з альтанки і став у траві, заплющивши очі. Ми побачили, як губи в нього заворушилися, — це він повторював пісеньку, — і затамували подих: зараз полетить! Але минула хвилина, друга, а Борис так і стояв із заплющеними очима.

— Щось не так! — перебила його силкування Наталка. — Давайте думати, в чому справа.

Ми почали питати в нього, які слова він повторював, адже нам було відомо, що Борька страшенно не любив учити щось напам'ять. Але він слово в слово повторив нашу пісеньку.

Тоді Ігор опустил долі очі, глянув ненароком на Борисові ноги — та аж підскочив.

— Шкарпетки! — вигукнув він, і ми спочатку нічого не зрозуміли. — Шкарпетки! — повторив Ігор, показуючи пальцем на Борьку.

І тут ми побачили, що Борька зняв лише кеди, а шкарпетки зняти забув, хоч ми йому пояснювали, що на траву треба ставати лише босоніж.

Борька зрозумів свою помилку, нашвидкуруч скинув шкарпетки і знову, заплющивши очі, зашепотів пісеньку.

Раптом він так стрімко злетів угору, що не встиг пригальмувати й з усього розгону буцнувся головою об товстенну гілку старої яблуні, що нависала над альтанкою.

— Ой! — тільки й устиг він зойкнути, як беркицьнувся на землю. Добре, що ми встигли його підхопити, правда, не зовсім, трохи важкуватий він був...

— Годі! — рішуче мовив Борис, обтрушуючись. — На сьогодні все, налітався! Ще ногу зламаю...

— Хе-хе... — почувся раптом чийсь хрипкий голосочок.

— А тобі весело, що хтось забився! — невдоволено зиркнув на мене Борька.

— Я й не думаю веселитися! — здивувався я.

— А хто ж це хихоче? — Він підозріло обвів нас очима.

— Я! — сказав той самий голосочок, і на порозі альтанки з'явився... мій Корнелій.

Ми не повірили ні своїм очам, ні вухам: кіт розмовляє!

— Корнелій, — нарешті вичавив я із себе, — то це справді ти?

— Я, — лукаво всміхнувся кіт, — а що тут дивного?

— Як — "що"! — оговтався й Борька. — Але ж коти не вміють розмовляти!

— Все залежить від того, як дивитись на це, — розважливо мовив Корнелій. — Коли котів чогось дуже хочеться — він може все!

— Звідки ж ти розмовляти навчився? — поспитав я.

— "Звідки, звідки", — передражнив Корнелій. — Захотів — і навчився! Я ж не питаю, звідки ви літати навчилися. Літаєте — то й літайте собі на здоров'ячко. А то, бач, причепилися: "Коти не розмовляють!.. Звідки навчився!.."

І Корнелій ображено сховався під лавку.

— Вибач нас, Корнюсю, — нахилилась до нього Наталка, — ми не хотіли тебе ображати. Просто нам здалося трохи дивним: кіт — і раптом говорить! Але тепер ми все зрозуміли! Правда ж, хлопчики?

— Правда, — не дуже впевнено сказали ми хором.

— Ну от, бачиш, — знов нахилилася Наталка, — вони все зрозуміли, виходь!

Такий хід подій, очевидно, задовольнив пихату натуру Корнелія, і він повагом вийшов з-під лавки.

— Ну, от що, — мовив кіт, — часу на теревені нема — своїх справ по горло! Просто хочу вас попередити: літати — літайте, але стережіться діда!

— Якого діда? — здивовано спитала Наталка.

Та Корнелій уже вистрибнув на лавку, з лавки — на бильця альтанки, а потім на гілку дерева. Раптом, ніби щось пригадавши, повернувся до нас і кинув:

— Наступної весни у вас буде новий сусід — от його й стережіться!

І кіт шугонув у кущі та помчав кудись у своїх котячих справах.

— Ну й нічка! — мовив Борька, коли Корнелій зник у гущавині саду. — Мало, що ми літаємо, то ще й коти розмовляють. Добре, коли б тільки розмовляли, а то ще й залякують!

— А може, все це нам здалося? — обережно спитав я.

— Де там здалося! — відгукнувся Ігор. — Я так себе ущипнув за вухо, коли побачив Корнелія, — мало вухо не відірвав!

— Хлопчики, — перебила нас Наталка, — а може, Корнелій сказав правду? Хоча про нового сусіда я щось не второпала. Здається, в нашому провулку ніхто не збирається переїздити?

— Та ніби ніхто, — відказав Ігор, який завжди був у курсі всіх справ. — Ну, добре, скоро й сонце встане. Гайда спати!

4

Все, про що я розповів, сталося минулого травня, на початку канікул.

Влітку ми, зрозуміло, пороз'їжджалися: хто в піонертабір, хто в село до бабусі, тож і не літали майже. Самі подумайте: хіба цікаво одному, без друзів, літати?

Та ось канікули непомітно збігли, і ми знову пішли до школи.

Звичайно, тепер ми літали рідше — школа забирала чимало часу, та й вересневі ночі були прохолодними, а там і задощило. Добре, хоч Борька підучився. Правда, він так і не навчився влітати в крону липи — спробував був, але, бідолаха, весь обдерся і тиждень ходив до вух у зеленці! Зате ми всі разом тепер могли робити "нічні польоти" — так охрестив їх Ігор.

Ми літали до лісу — щоправда, приземлятись не наважились: надто темно було, та й Наталка відмовилась навідріз. Літали й понад містом — вивчали нові райони. А якось Наталка запропонувала облетіти будинки наших учителів і повкидати їм у квартирки букети. Уявляєте: прокидаються вони вранці, а в кімнаті — квіти! І що хочеш роби — а нізащо в світі не догадаєшся, звідки ж оті квіти взялися!

Наталчина ідея всім сподобалась, але... Ні, ми, звичайно, полетіли наступної ж таки ночі. Та от що із цього вийшло.

Першою ми вирішили відвідати Олену Анатоліївну — нашу "русачку", вчительку російської мови й літератури, її ми любили більше за всіх. Олена Анатоліївна завжди розповідала так цікаво й захоплююче, що нам аж сумно ставало, коли кінчався урок. Та й двійок вона майже не ставила. Не те що Воліна Петрівна, математичка наша...

Одне слово, підлетіли ми до будинку Олени Анатоліївни та й ну гадати: де ж її вікно? Жила вона на сьомому поверсі, у третьому парадному. Ми порахували, що її вікна виходять у двір. Порахували — і підлетіли до одного з них. Квартирка, на наше щастя, була широко відчинена, тож Ігор і вкинув у неї барвистий букет заросених айстр.

Раптом із квартири пролунав чоловічий зойк. Слідом за ним відразу спалахнуло світло в кімнаті — і ми побачили, що це зовсім не вікно Олени Анатоліївни! За шибою стирчав незнайомий лисий здоровань. Виявляється, він спав під самим вікном, і букет вологих, прохолодних айстр улучив йому просто в лисину!

Ми не встигли отямитись від несподіванки й дати дьору, як здоровань рвучко розчинив вікно, й очі в нього полізли на лоба!

Тут ми нарешті оговтались — і давай навтьоки! Ми летіли з такою швидкістю, що нас, мабуть, не наздогнав би й реактивний надзвуковий літак. Та голос лисого здорованя наздогнав.

— Держіть! Ловіть! Хапайте! Стій! Руки вгору! — верещав здоровань і вигукував іще такі слова, які вголос і повторювати соромно.

Що він потім думав, як пояснював собі наше літання, я не знаю. Мабуть, гадав, що ми йому наснилися. Та після цієї халепи ми, зрозуміло, вже більш нікуди не полетіли, а вирішили квіти відкласти, поки точно не довідаємося, де чиє вікно. Посиділи трохи в альтанці та й розійшлися по домівках.

Небавом підкотила зима.

Взимку, зрозуміло, ми й не думали про польоти: холодно, у пальтах не політаєш. А почала наближатись весна — знов задумались і чекали її приходу з величезним нетерпінням.

Аж ось настав і квітень. Літати було ще холоднувато, і ми весь вільний час каталися на трамваї: він ходив неподалік від нашого провулка.

Майже щодня після уроків ми сідали у вагон, займали найкращі місця — коло вікон — і мчали містом із веселим перегуком коліс. Ми уявляли: це поїзд, і він везе нас у далекі-далекі краї. На якійсь зупинці ми виходили й добиралися додому пішки тими вулицями, які вивчили під час польотів.

А бувало — їздили аж до Борьчиної бабусі. Я вже згадував, що вона мешкала на самій околиці, у Святошині. Її будиночок стояв перед кінцевою зупинкою трамвая, а за ним відразу починався ліс. Борисова

бабуся щоліта назбирувала таку силу-силенну ягід і варила стільки варення, що їй самій було не впоратися з ним і за сто років! От ми й їздили іноді до неї "на допомогу" — як казала вона. І допомога наша була — ого-го! Всі варення — чорничне, ожинове, полуничне, з диких грушок та яблук — за зиму зникали безслідно, і вже на початку травня полицки бабусиної комірчини полегшено зітхали під мізерною вагою спорожнілих банок і набиралися сил до наступної ягідної пори.

Зрозуміло, після таких візитів ми не в силі були дістатися назад пішки, а з насолодою всідалися в трамвай і весело мчали додому. Після цього ми всі днів зо три, а то й більше не могли навіть і глянути на цукерки, чим немало дивували батьків, котрі відразу ж починали мацати наші лоби та совати нам попід пахви термометри...

Щоправда, інколи насолоду від мандрівок нам трохи псував Володька Кучма. Трамвайна зупинка, де ми сідали, щоб вирушити в мандри, була якраз перед вікнами його будинку. І дуже часто цей капосний хлопець, запримітивши нас, вискакував на балкон і починав дражнитись. Як він тільки нас не обзивав! Але вдіяти ми нічого не могли — не будемо ж вдиратися в його квартиру! Звичайно, можна було б ізнову "поговорити" з ним у школі чи вночі підлетіти до вікна та гарненько налякати його. Але наступного дня ми забували його смішки: все ж він був нашим однокласником і, коли говорити по щирості, не таким уже й нікчемним дотепником.

Чимало помандрувавши, ми пересвідчились: найкращий куточок міста — наш Виноградний провулок. Він був зовсім невеличкий, лише п'ять маленьких будинків. Провулок ховався за величезними спинами новобудов житломасиву і влітку виглядав дивовижно зеленим серед поки що не засаджених пустирів навколо нових будинків.

Біля кожного будиночка в нашому провулку ріс невеличкий садок — по кілька яблунь чи груш, бузкові та черемхові кущі. Особливо ж багато було квітів. Вони розцвітали вже на початку весни й цвіли аж до пізньої

осені. А ще в кожному дворі буйно вився дикий виноград. Може, саме за це наш провулок і назвали Виноградним.

Якось теплого вечора, в суботу, на початку травня, до моїх батьків завітали сусіди із крайнього, найменшого будиночка і радісно сповістили, що отримують нову двокімнатну квартиру, переїжджають туди просто завтра ж, а на їхнє місце вселяється далекий родич, дідусь-пенсіонер.

Звичайно, я не розумів, чого сусіди радіють: та я нізащо в світі не проміняв би свою невеличку кімнатку навіть на окрему трикімнатну квартиру! Але, як і мої батьки, я поздоровив сусідів і запросив приходити в гості.

Вранці вони виїхали, а вдень, десь о третій, у провулок заїхав грузовик — і я зрозумів: це і є наш новий сусід. Таку подію не можна було проґавити! Я негайно скликав друзів, і ми помчали дивитися на переселення, а то й допомогти, коли треба.

З кабіни грузовика виліз водій, а за ним дідуган, мабуть, отой пенсіонер.

— Чого позбігалися? — раптом звернувся він до нас. — Ану киш звідси! Ач, цирк собі знайшли! — І навіть махнув на нас рукою, наче на якихось курчат.

Що й казати, таке "знайомство" нас образило й здивувало. "Ну й типчик", — подумав я, оглядаючи здалеку дідугана. Він був худючий, мов Коцій Безсмертний, а ніс його, здавалося, був набагато більшим, аніж треба: товстий, гачкуватий, він важко нависав на підборіддя, де стирчала куца руда борідка. При кожному слові ніс рухався, наче він, а не його власник, промовляв до нас. А по обох боках носа, під рудими волохатими бровами, витанцьовували малесенькі колючі очиці, ніби вартові при носі.

— Нічого собі сусідчик! — промовисто виголосив Ігор. — Бачу, нам здорово пощастило.

Ми сховались у Борьчин садок і звідти назирали, як шофер із дідуганом заносять у дім речі: залізне ліжко, два розхитаних стільці, старезне крісло, оббите, напевне, шкірою мамонта.

— Дивіться, дивіться! — вигукнув раптом Ігор. — А це що вони тягнуть?

Я зиркнув і побачив, що шофер і дідуган обережно вносять у двері скляну шафу, точнісінько таку, які стоять у лікарнях і в яких тримають медичні інструменти. Потім дідуган заніс у дім іще кілька штативів із пробірками й колбами, як у нас у школі, в хімічному кабінеті.

— Може він лікар? — сказала Наталка.

— Скоріше хімік-любитель! — кинув Ігор.

— А знаєте, хлопці, — згадав я, — де ж ми тепер грати будемо?

Річ у тім, що приблизно раз на місяць ми влаштовували гру в сищиків-розбійників. Уся територія нашого провулка, тобто всі п'ять садочків, були у нашому повному володінні. Ми запрошували гратися й Володьку: з нього був неабиякий розбіяка, принаймні, так хвацько свистіти й гоготіти, як він, не вмів ніхто. І кінчалися наші бойовиська в садку теперішнього нового сусіда. А як він тепер поставиться до цього? До того ж, як я вже казав, і наша липа, де ми любили посидіти, росла в кінці провулка, майже під вікнами сусіда.

— Справді проблема! — погодився Ігор.

— Треба піти до сусіда, — сказала Наталка, — і попросити дозволу.

— А як із ним говорити? — поспитав я. — Ти ж бачила, який він!

— Та чого там! — перебив мене Борис. — Людина як людина, трохи, правда, нервова, але ж нове місце! Гадаю, треба йти до нього зараз же. А розмову беру на себе!

З Борькою ми відразу погодились: говорити з дорослими він умів! На уроках, коли хтось чогось не знав і його могли викликати, Борис завжди виручав. Він умів так хитро й таким щирим голосом задавати вчителям питання, влучаючи в їхнього "конька", що ті й не помічали, як потрапляли йому на гачок. А коли спохоплювались — урок уже кінчався.

Ми вибрались на вулицю й гайнули до сусіднього будинку.

5

Подзвонили у двері. Ніхто не відгукнувся. Ми оглянули будиночок і побачили: крайнє вікно, щільно запнуте цупкою сірою фіранкою, відчинене. Отже, вдома хтось є.

— Нащо та фіранка? — здивувалась Наталка. — Крізь неї ж повітря не проходить.

— Дзвони, Толику, ще! — наказав Ігор, і я вдруге натис на кнопку.

— Чого треба? — раптово долинуло з вікна. — Зачекати не можете?!

Роздратований голос пролунав так різко, що горобці лякливо шугонули з вишень, позбивавши чимало цвіту, а ми розгубилися.

— А може, ну його?.. — поспитав обережно Борька.

У цю мить сіра фіранка відсунулась, і у вікні з'явилося розлючене обличчя. Помітивши нас, дід несподівано розтяг рота у привітній, на його думку, посмішці й гукнув:

— А, це ви, сусідоньки любесенькі! Заждіть хвиличку — я ось-ось!..

Голова зникла за фіранкою, в кімнаті щось забрязкало, задзенькало — і на порозі з'явився сусід із широко розставленими руками.

— Заходьте, діточки дорогесенькі, завітайте до старенького самотнього дідуганчика!

Щось у його привітності здалося мені підозрілим. Не так, видать, і радів дід, як удавав; особливо ж, коли пригадати, як він зустрів нас удень. Але вертати було пізно: ми зайшли.

— Проходьте, гостоньки, до кухоньки, — ішов попереду сусід. — Сідайте на стільчики, я зараз чайчику вам...

Він був кинувся до плити, але Борька зупинив його.

— Вибачайте, що турбуємо, але ми до вас у справі!

— Аніскілечки не турбуєте! — заторохтів дідуган. — Які ж діла можуть бути у старесенького пенсіонерчика? От у вас, розумію, — купа справ. Давайте, викладайте свою справоньку Капітону Порфировичу, він допоможе!..

Так от як, виявляється, звуть нашого сусіда! Нарешті хоч про це дізналися, а то ж питати — незручно...

— І все ж пробачте, що заважаємо, — мовив Борис. — Ви ж, здається, робите якісь досліді? Ми бачили, як ви пробірки носили.

Капітон Порфирович хижо зблиснув очима, але тут же знов запосміхався:

— Так-так, розумничку мій, я трішечки хімією, так би мовити, займаюся, у вільну часинку.

— Ой, цікаво! — вихопилось у Наталки. — А що ж ви робите?

— Та чого розказувати, — відмахнувся дідуган, — самі згодом дізнаєтесь! — І якось так дивно й таємниче посміхнувся, що мені аж мурахи по спині забігали...

— Ну, викладайте свою справоньку! — всівся нарешті сусід. — Я весь такий уважненький!

Мене страшенно дратувала його манера висловлюватись: "дітоньки", "пенсіонерчик", "уважненький"! Але доводилось терпіти: кожен говорить, як може!

Борис набрав у груди якомога більше повітря і відтарабанив сусідові наше прохання.

— Та хіба ж це проблемочка? — вишкірився дідуган. — Та грайтеся собі на здоров'ячко, хоч лусніть! — І він знову недобре зблиснув колючими очицями.

— Тоді спасибі вам, — поважно подякував Борька, — ми скористаємося з вашої люб'язності. А тепер — вибачайте, ми підемо.

Капітон Порфирович заметушився, підскакував до кожного з нас, навіщось тис кожному руку.

— Ви ж, любесенькі мої, заходьте, не полишайте на самотиночці старесенького, кхе-кхекс, пенсіонерчика! Та грайтеся — коли тільки схочете. А за це мені теж дещо, кхе-кхекс!.. — І дідуган задоволене потер долоні.

Такий поворот діла нас трохи здивував і насторожив.

— А що вам потрібно! — обережно спитав Ігор.

— Анічогісінько! — замахав руками сусід. — Згодом домовимось. Нічого дорогесенького я не візьму, просто мінятися люблю з дитинства... Ну, не буду вас більше затримувати, ідіть собі! — І він провів нас аж до хвіртки.

— Щось не подобається мені цей "пенсіонерчик"! — мовив Ігор, коли ми трохи відійшли.

— Та й мені теж, — погодився я. — Надто вже чемного вдає. І ще якийсь обмін! Що він хоче від нас?

— Чого голову сушите? — перервав нас Борька. — Сказала ж людина: мінятися любить. Ну, попросить по хліб піти чи грядку виполоти — от і все!

— Ми б і так зробили, — сказала Наталка, — не обов'язково за щось! А от посмішка його і справді — бр-rrr! — І вона аж плечима пересмикнула, ніби від холоду.

— Стривай! — ухопив мене за руку Ігор. — Пам'ятаєш, Корнелій казав: "Стережіться сусіда!"? А що, коли він мав на увазі Капітона Порфировича!

Я раптом подумав те ж саме.

— От що, — сказав я, — треба побалакати з Корнелієм!

6

Прибігши додому, я вирішив відразу ж розпитати про дідугана в Корнелія. Але спершу треба було якось підлеститись. Сьогодні в нас саме були коропці, мама купила в обід. Я вибрав чималенького і звернувся до Корнелія, що дрімав на кухні.

— Корнюсю, любий! А йди-но сюди, глянь, що в мене!

Корнелій розтулив одне око, поглянув на мене, перевів погляд на коропа, встав, потягся, а тоді ліниво, ніби неохоче, вийшов з-під батареї і лапою взяв рибу.

З насолодою, але й гордовито, не втрачаючи пихатого вигляду, він хрумав коропа й задоволено муркотів. Доївши рибину, старанно вмився й повернув назад, під батарею.

— Корнюсю, — звернувся я до нього. — Давай трішки поговоримо. Я хочу дещо в тебе поспитати.

Він зиркнув на мене і щось сонно нявкнув. Йому, певне, кортіло після такого обіду поспати, а тут я зі своїми балачками.

— Корнюсю, наш новий сусід — це не той чоловік, про якого ти колись казав?

Кіт мовчки дивився на мене.

— Його звуть Капітон Порфирович? — уточнив я.

Кіт мовчав. Він замружив очі і, здавалося, засинав.

"Ех, — подумав я, — дав маху! Треба було спершу поговорити, а потім годувати його!"

Трохи засмучений, я всівся за уроки.

Щиро кажучи, з тієї ночі, коли ми відкрили для себе польоти, Корнелій більше ніколи не розмовляв з нами. Тож інколи у мене виникала думка: а чи нам це не здалося тоді?.. Але, напевне, все було таки насправді! Просто Корнелій більше не говорив, бо не хотів. А схоче — знов заговорить!

— Ну що ж, не вийшло — то й не треба! Давайте самі думати! — сказав Ігор, коли я розповів квартетові про поведінку Корнелія. — Невже ми дурніші за якогось там кота?

Так і домовились.

А ввечері, тільки-но стемніло, ми, як завжди, сиділи на нашій липі.

Аж тут під нами спалахнуло вікно сусіда, й усі мимоволі глянули на нього.

Ближче за всіх до вікна сидів Ігор, а ми з Борисом бачили тільки лису голову Капітона й вершечок скляної шафи.

— Що він там робить? — порушила мовчанку Наталка, але Ігор рвучко повернувся до нас і застережно махнув рукою. Ми зрозуміли: він побачив щось важливе — і затамували подих.

Ми тихо просиділи на своєму спостережному пункті з годину, поки Ігор нарешті заворушився.

Раптом під його ногою хряснула гілка. Він устиг схопитися руками за стовбур і наче закам'янів.

І тут ми побачили, як дідуган скочив зі свого місця й підбіг до вікна.

Ось він відхилив фіранку... Ось висунув голову надвір!..

— Ня-а-ав!!! — пролунав раптово під самим вікном котячий зойк, і ми впізнали голос Корнелія.

— А, це ти, рудий розбишако! — гримнув на Корнелія Капітон Порфирович. — Ну, постривай! Я ще зустрінуся з тобою! — І він так зареготав, що нам аж моторошно стало.

А Корнелій ще раз нявкнув, голосно й презирливо, як умів лише він, і замовк.

Можна було вважати, він нас виручив! Молодчина!.. От тільки цікаво, звідки його знає дід?..

Коли ми злізли з липи й зібралися в альтанці, Наталка спитала Ігоря:

— Ти чого так тремтиш? Змерз?

Тільки зараз ми помітили, що Ігор і справді весь аж труситься.

— Хотів би я глянути, — кинув він, — що б робила ти, коли б побачила, що там!..

— Що?! — водночас гукнули ми.

— Зараз, дайте віддихатись, — попросив Ігор. — Ну, все, слухайте! Ви бачили, що кімната освітлена якимось дивовижним сяйвом? Так-от,

посеред кімнати стоїть стіл. За столом у величезному шкіряному кріслі — Капітон. На столі перед ним у штативах якісь пробірки з написами. Ще стояла там спиртівка, на ній грілась колба, а в колбі вирували різнобарвні димки. У пробірках теж були димки: смарагдові, блакитні, рожеві, бузкові — словом, усіх кольорів! Од цього, напевне, й світилося так у кімнаті. Кожна пробірка закоркована. Дідуган раз по раз уставав, підходив до шафи й діставав звідти нові пробірки.

А коли він шарпав дверцята шафи, я побачив — на них написано: "ДИТЯЧІ СНИ"!

— А тобі, часом, не привиділось? — тремтячим голосом поспитала Наталка. — Хіба таке може бути?

— Не привиділось! — заперечив Ігор. — А може бути чи ні — міркуй сама. Можуть діти літати? Наче ні. А ми — літаємо. Можуть коти розмовляти? Теж ні. А Корнелій розмовляв! Як бачиш, буває все!

— Добре! — перебив його Борька. — Розказуй далі.

— А ти не перебивай! — огризнувся Ігор. — Я ще не все розказав. Найдивніше те, що дідуган, діставши пробірку, відкорковував її, устромляв у неї носа й тягнув із неї димок. І при цьому... при цьому він більшав! Просто на очах!

— Та ну! — вигукнув я.

— Слово честі! — вдарив себе в груди Ігор. — Справді — більшав! Отак винюхав сім пробірок і роздувся майже на всю кімнату.

— Ото я й бачив, як його лисина піднімається чи не до стелі! — збагнув нарешті Борька причину такої дивовижі.

— А потім... — продовжив Ігор. — Потім дід сім разів чхнув і став таким, як і раніше. Тобто з кожним чханням він меншав!

— А ти не помітив, що написано на пробірках? — поцікавився я.

— Я старався, — відказав Ігор, — але там такі маленькі літери.

— От що, хлопці, — втрутилась у розмову Наталка. — Надто вже багато дивного! Треба це з'ясувати.

— Звісно, треба, — кивнув Ігор. — Це й без тебе ясно. Скажи краще, як це зробити.

— Я знаю! — вигукнув я.

— Ну, давай! — притихли всі.

— Треба його кудись виманити з кімнати, а хтось нехай залізе у вікно й усе роздивиться.

— Уже на щось схоже! — зрадів Ігор. — Але робити це слід удень — так менше підозри!.. Нехай Борис забалакає діда, а ми з тобою, Толику, й поглянемо. Згода?

— Згода! — відгукнувся я.

— А Наталка, — продовжив Ігор, — хвилин десять нехай десь погуляє, а потім приєднається до Бориса. Раптом йому допомога знадобиться.

— За мене не хвилюйся, — пихато заявив Борька, — якось обійдемося.

— Ти не дуже кирпу гни, — обірвав його Ігор. — Все може статися. Отже, домовились: завтра, після уроків!

7

Що й казати! Борька ще до розмови з Капітоном показав себе в усій красі.

Ми, зрозуміло, за нашими клопотами часу на домашні завдання не знайшли. Тож на другий день ніхто на уроках анічогісінько не знав.

Борька, бідолаха, старався, скільки сил мав! І таки майже врятував нас. Тільки мене встигли викликати на останньому уроці. Результат — трояк!

Після уроку всі втішали мене, як могли. Але все одно було прикро. Адже наш квартет вчиться лише на п'ять і чотири. І ось тобі, маєш! Крім того, я боявся, що Володька Кучма засміє мене: я ж колись брався йому допомагати. Але, як на диво, він чомусь навіть не підійшов після уроків до мене. Це на нього було зовсім не схоже! Я скося зиркнув на Володьку й побачив, що він, як ніколи, сумний та похнюплений. Навіть не кинув нам на прощання свого традиційного "Салюторе, гаврики!", а хутко склав портфель і посунув додому, втупивши очі в землю. Цю дивовижну зміну в поведінці нашого класного зубоскала відзначили всі, але часу на з'ясування причини в нас не було: ми поспішали до Капітона.

За квартал до сусіднього будиночка ми розійшлися — кожен пішов своєю дорогою.

Ігор та я хутко обігнули дідову садибу, за кілька хвилин перелізли через паркан і замаскувалися в кущах. Звідси ми добре бачили хвіртку, що вела в садок Капітона.

Ось перед хвірткою з'явився Борис. Обличчя його було серйозне й рішуче. Цікаво, про що він там говоритиме? Та, мабуть, про що б не говорив, а не підкачав!

Він подзвонив. Ми побачили, як розчинилися двері і йому назустріч вийшов дідуган. Вони про щось поговорили між собою, а тоді всілися за столиком коло хвіртки. Ну й молодець Борька! Заманив старого! Ось вони запосміхались один одному — й розмова полилась.

— Ну, я пішов! — прошепотів Ігор.

Він по-пластунському підповз до вікна й вужем блискавично прослизнув попід фіранкою всередину.

Я сидів у кущах, і серце моє калатало так, що здавалося, його можна почути на вулиці. Борис, я бачив, пнувся з усіх сил: розмахував руками, погойдувався всім тілом, раз по раз підскакував з лави й походжав перед носом у Капітона Порфировича — одним словом, робив усе можливе й неможливе, аби полонити його увагу. Але видно було, що наш видатний балакун починає потроху здавати. Він скоса зиркав на провулок, певне, поглядав, чи не йде на підмогу Наталка. Та її, як на біду, не було.

"Де ж вона? — занервувався я. — Ще вся операція через неї провалиться!"

Я побачив, як Борька, майже знесилений, знову всівся поруч із Капітоном, а той обійняв хлопця за плечі та з якоюсь таємничою посмішкою зашепотів йому щось на вухо.

У цю мить фіранка на вікні відхилилась і звідти вислизнув Ігор.

"Все! — подумав я полегшено. — Перемога!"

Ігор швидко підповз до мене, і ми гайнули подалі від будинку.

Скоро ми вже сиділи в альтанці й чекали, поки надійдуть наші. Ігор сказав, що розповідатиме відразу всім. За хвилин десять прибігла захекана Наталка.

— Де пропадала? — накинувся я на неї. — Мало всю операцію не зірвала!

— Ой хлопчики, — заторохтіла вона. — Я не хотіла! Я маму зустріла. А вона мене — в магазин... А там — черга... А коли все купила, то побачила: Боря щебече з Капітоном. Я й подумала: все в порядку, — і гайнула сюди!

— Добре вже, сідай, — мовив Ігор. — Почекаємо Борьку...

Так ми просиділи, напевне, з півгодини, а Бориса все не було...

Нарешті він з'явився! Обличчя його сяяло, наче повновидий місяць, а під пахвою він ніс чималий пакунок, загорнутий у газету.

— А довше не можна було? — єхидно поцікавився Ігор. — Ми тут сидимо, чекаємо...

— Ти не дуже! — обірвав його Борис. — Я з шановним Капітоном Порфировичем затримався!

— От так так! — здивувався Ігор. — І відколи ж він для тебе "шановний"?

— Нема чого на нього капати! Він старенький і дуже добрий дідусь.

— Ми, можна сказати, життям ризикуємо, а ти розводиш у цей час теревені?! — не втримався я.

— По-перше, теревені, як ти кажеш, я розводив для вас. А по-друге, я й без вас чудово все знаю! — І Борька пихато замовк.

Ми не впізнали його. Що з ним скоїлось? Отак розмовляти. І з ким? З нами, з його найкращими друзями, які його літати навчили!

— І що ж ти знаєш?! — загрозливо підвівся Ігор.

— А те, що й ти! — не злякався Борис анітрохи. — У пробірочках шановного Капітона Порфировича — дитячі сни, отак! — І він переможно глянув на нас. — І ще там написано, у кого й коли ці сни придбано.

— І... — Ігор аж задихнувся, — як ти... довідався?

— А мені Капітон Порфирович розказав!

— Як? — вихопилось у мене. — Сам розказав?!

— А по-твоєму — я його примусив? Звичайно — сам... Між іншим, він може купити сни й у вас і за це непогано заплатить! Я, наприклад, продав йому свій сьогоднішній сон!

Ми спершу навіть не знали, що й казати. А коли трохи оговтались, Наталка вигукнула:

— Як — "продав"?!

— А отак — узяв і продав! — мовив Борька. — Та й інші теж продам. Згодом. Жаль, зразу не можна, а то було б у мене грошенятачок — ух!

— А як це робиться? — поцікавився я.

— Дуже просто, — махнув рукою Борька. — Капітон тримав у мене перед носом пробірку з якимось коричнювато-чорним порошком і пильно дивився на мене. Мені від його погляду раптом страшенно захотілося спати, я кілька разів позіхнув — і провалився в сон. Спав я, мабуть, лише кілька хвилин, та коли прокинувся — Капітон уже тримав закорковану пробірку. Він сказав, що мій сон — там.

— Але ж як він туди потрапив? — здивувався Ігор.

— Мабуть, отой порошок його всмоктує, так само, як, приміром, сіль усмоктує вологу, — висловив припущення Борька. — Та ось, можете самі глянути! — він витяг із кишені пробірку й простягнув нам.

Ми по черзі, дуже обережно обстежили пробірку й порошок, який виглядав точнісінько як звичайний молотий чорний перець, але нічого особливо цікавого не помітили.

— Таки справді вся хитрість, мабуть, у цьому порошку, — промовив нарешті Ігор. — А навіщо він дав тобі цю пробірку?

— Він сказав, щоб я вдома відкоркував її і на ніч поклав під подушку. І мій сон опиниться в пробірці. А вранці треба її закоркувати й принести після обіду йому.

— А що ж оце? — поцікавилась Наталка, торкнувши пакунок у газеті, якого Борис усе ще тримав під пахвою.

Той щасливо посміхнувся, мовчки розгорнув газету, й ми побачили, що в ній була скарбничка — алебастровий кіт із щілиною в голові — для монет. Кіт отой був страшнючий: білий, із синіми губами й рожевими очима. А до всього — під гладким підборіддям у нього стирчав якийсь коричнево-рудуватий бант.

— От так опудало! — не втримався я.

— Твій Корнелій — опудало! — вигукнув Борис. — А мій — розумничок, лялечка! — І, прикривши від насолоди очі, потрусив свою скарбничку. У порожньому котячому череві щось забрязкало.

— Ось, — промовив задоволене Борька, — три срібнесеньких карбованчики! І все — за один сон! Завтра ж веду вас усіх до кіно, а потім морозива — від пуза! — І Борис, щасливий від того, що тепер не ми, а він може всіх нас пригощати, засміявся. Нам зробилося трохи ніяково: це ж він для нас старався!

— Де ж ти розжився цією "лялечкою"? — посміхнувся Ігор.

— Капітон Порфірович подарував, щоб я грошики в нього складав!

— Ну, що ж! — мовив сумно Ігор. — Це твоя особиста справа. А тепер послухайте, що я розповім...

І він розповів нам те ж саме, що ми почули від Борьки. А ще він бачив поміж пробірок знайоме прізвище — Вовки Кучми!

Спершу ми навіть не повірили своїм вухам, але швидко оговтались і вирішили негайно бігти до Володьки та про все розпитати й у нього!

8

Володька жив за два квартали від нас у новому дев'ятиповерховому будинку, тож ми скоро вже стояли перед його дверима.

— Чого треба? — спитав він сердито, відчинивши двері.

— Зараз про все дізнаєшся! — відказав Ігор і, відштовхнувши його плечем, махнув нам рукою: — Заходьте, тут поговоримо.

Ми пройшли до кухні.

— Вдома хтось є, крім тебе? — спитав Ігор.

— Нікого, — тихо відповів Кучма. — І чого ви до мене причепилися?!

— А того, — сказала Наталка, — щоб ти розповів нам, куди запроторюєш свої сни?

Від несподіванки Володька здригнувся, його й без того змарніле обличчя зблідло ще дужче, а на очах виступили сльози.

— Нікуди й нічого я не запроторюю, відчепіться від мене!

— Не вдавай дурника, ми все знаємо! — сказала Наталка.

— Та що розказувати! — відвернувся Кучма. — Продав я колись весняний сон, — мабуть, найкращий у житті, — якомусь дідуганові. Коли продавав, думав: нічого, пусте! Посплю й без сну. Навіть краще спатися буде, коли снів нема. А воно — навпаки! Легаєш — і ніби у морок пірнув: чорно-чорно. Раніше сни тобі сняться — веселі, цікаві, а тепер — нічогісінько!.. Прокидаєшся вранці сам не свій, немов тобі хто по голові надавав. Та коли б тільки це, а то більше не вмію...

Кучма раптом перелякано глянув на нас і хутко зціпив зуби.

— Ти чого? — стривожився Борька. — Чого замовк? Кажи: що ж ти більше не вмієш?!

— Мм-ммм... — тільки й промимрив Володька, не розтуляючи рота.

— Ти що, захворів? — штовхнув його Ігор. — Може, тебе інфаркт ухопив? Може, водички тобі? — Він узяв зі столу чашку й попрямував до крана.

— Не треба мені ніякої водички! — закричав раптом Володька. — І взагалі — ідіть собі, дайте людині спокій.

— О, хворий одужав! — засміявся Ігор. — Та ще й як голосно кричить! Ну, катай тоді далі.

— Нічого я більше вам не скажу! — відрізав Кучма.

— Заспокойся, Вовочко, — встряла Наталка. — Не хвилюйся так. Не хочеться — то й не кажи... А ви, хлопчики, совість майте! В людини горе, а ви причепилися.

— А я?! — образився Борис. — А в мене, виходить, не горе? Так собі, дрібничка? А я, між іншим, хочу знати, що мене чекає!

— Ну годі вже, годі, — сказала Наталка лагідно і звернулася знов до Володьки: — Вовцю, а навіщо ж ти йому й потім сні продавав? Продав одного, побачив, що вийшло, то й кинув би.

— А глянув би я на тебе, що б ти робила! Дід же отой, коли купив перший сон, сказав, що тепер я — в його руках. Як не продаватиму й далі, він таких жахів напустить, ого-го! От і завтра, із самого ранку, я мушу нести свій сон, який міг би й сам подивитися, Капітону, щоб він, бачте, міг удень, після обіду, подрімати! — І Володька зі злістю висмикнув із кишені пробірку.

— Давай сюди! — простягнув я за нею руку. Та Володька відскочив від мене, мов ужалений, і закричав:

— Не дам! Не займай! Боюся!

— Чого ти боїшся? — здивувалася Наталка.

— А того, що не хочу нових жахів!

— І ти віриш, що Капітон таки й справді може якісь жахи напускати?
— посміхнувся Ігор.

— Ти б теж повірив! Одного разу я не схотів, так він мені такого вночі наробив — я ледь не вмер. — Обличчя у Володьки при згадці про ту ніч поблідло, губи його затремтіли.

Ніхто з нас навіть поспитати не наважився, що ж саме наробив.
дідуган.

— Отже, — перелякано глянув я на Володьку, — ти страждаєш саме від цього?

— Ой, — тільки зараз дійшло до Бориса, і де й ділася його недавня пиха, — що ж робити?!

— Може, батькам про все розповісти? — вголос подумала Наталка.

— Тільки не це! — жахнувся Володька. — Батькам не треба!

— Чому? — здивувалася Наталка.

— Вони все одно не повірять, — так мені сказав дід, — подумають, що я хворий, та лікувати почнуть: мікстури, уколи всякі!

— Справді, — погодився я, — краще батькам не казати: не повірять. Самим треба думати...

— От що, — сказав Ігор, — давайте ввечері зберемося в альтанці: може, таки щось придумаємо?

І ми пішли по домівках.

Удома я почав думати над тим, що сталося. Я уявив, як жахливо, коли тобі зовсім-зовсім нічого не сниться! Самі подумайте: адже уві сні кожен із нас може все на світі! Ми відкриваємо нові планети й зірки, перемагаємо найстрашніших піратів, уплав долаємо океани й моря, приборкуємо запросто цілі зграї лютих левів, робимо такі наукові відкриття, котрі старим поважним академікам і не снилися! А як здорово літати уві сні!.. І от уявіть, що ви залишаєтеся без усього цього, — просто жах!

Тепер я зрозумів, чому у Володьки таке набурмосене обличчя, — і мені зробилося страшенно шкода його. Потім я пригадав, що інколи стрічав дітей з такими самими обличчями. Вони завжди тримались осторонь від своїх ровесників, котрі гасали з вереском і сміхом, і тихо сумували, дивлячись у землю. Та це ж, напевне, справа рук дідугана! Ця думка просто вибухнула в моїй голові. Отже, коли ми придумаємо, як його перехитрити й перемогти, ми врятуємо не лише Володьку й Борьку, а й чимало інших дітей!

За цими думками я й не помітив, як на вулиці звечоріло.

Я зиркнув на годинника — й помчав до альтанки, де вже зібралися наші...

— Ну як — надумали? — спитав Ігор. Всі мовчали.

— Невже ніхто нічого не придумав? — здивувався він.

Ми знов промовчали.

— Так, — сумно зітхнув Ігор, — і я теж нічого не придумав.

— А давайте сьогодні вночі політаємо! — раптом запропонувала Наталка. — Провітримось — і, може, придумаємо?

Всі радо погодилися з нею. І як воно вийшло, що ми за всіма справами геть забули про польоти?! А навкруги ж весна, все аж вирує від квіту, лише й літати о такій порі!

9

Рівно о дванадцятій я знявся в небо, трохи пролетів над садом і побачив, як майже водночас від своїх будиночків у небо гайнули один за одним Наталка та Ігор.

Ми злетілися до купи й закружляли над нашим провулком — очікували на Бориса. Та його десь не було.

— Знов на хвильку приліг дрімонути! — пожартував Ігор. — Ану, гайда за ним!

Ми приземлились у Борьчиному садку й попростували до вікон. Не дійшовши кроків п'ять, раптом почули шморгання і схлипи. На підвіконні сидів Борис і гірко плакав!

— Бориску, що з тобою? — торкнула його за плече Наталка.

У відповідь він схлипнув іще голосніше.

— Ну що ти, не плач! Ти ж мужчина! — зашепотіла Наталка. — Розкажи — і легше стане.

— Не стане, — майже скрикнув Борька, — ніколи не стане! — І кулаком почав розмазувати сльози по щоках.

Ігор та я мовчки стояли осторонь, бо не знали, що й сказати. Врешті Борька покинув шморгати носом і схлипувати, а там і зовсім затих.

— От і молодчинка! — зраділа Наталка. — А тепер кажи...

— Та що казати, — відмахнувся Борис. — Не можу я злетіти — от і все!

— Як?! — вихопилось у мене.

— А отак! Старався, старався — і нічогісінько!

— Може, ще спробуєш? — нерішуче запропонував Ігор.

— Я вже сто разів пробув — дарма! Тепер я знаю, що хотів сказати Кучма. Він теж розучився літати! І знаєте — чому? Бо продав свій сон отому клятому дідові!

Од несподіванки ми закам'яніли — такого повороту ніхто й не чекав! Ну й дід, ну й розбійник! Що ж він накоїв? Виявляється, й Кучма вмів літати! Та, мабуть, і всі діти, а може, й дорослі, котрим сняться запахущі травневі сні, літають теплими ночами! Як же ми тепер, без нашого Борьки?!

— Треба швидше вирішувати, — обірвав мовчанку Ігор, — поки цей "хімік" не обікрав інших дітей, як Бориса та Володьку!

— Здається, я придумав! — вигукнув я.

— Ну?! — очі в Борьки спалахнули надією.

— Пам'ятаєте, як Капітон винюхував із пробірок сни? Що при цьому було?

— Що? Він більшав, — сказала здивовано Наталка.

— А коли чхав? — вів далі я.

— Ура! — зрадів Ігор, зрозумівши мене. — Та це ж грандіозна ідея! — І він так ляснув мене по плечу, що я аж хитнувся, але промовчав.

— Вирішено! — сказав Ігор і хотів щось додати, але ми раптом почули якийсь дивний брязкіт. Усі разом озирнулися — невже нас підслуховують? — і побачили!..

Ні, ми спершу навіть були не повірили власним очам, але останнім часом навкруги траплялися такі несподіванки, що довелося повірити. Ми побачили в світлі ясного місяця, як через садок до будинку Капітона біжить кіт! Ви смієтеся — що тут дивного? А те, що біг не звичайний кіт, а бігла... Борисова скарбничка! Так-так, оте опудало, яке подарував Борисові Капітон.

— За ним! — вигукнув Ігор. — Його треба впіймати!

Кіт був уже коло паркану, тож ми хутко рвонули навздогін. Але котяра виявився напрочуд спритним. Не встигли ми пробігти й кілька кроків, як він уже був під вікном Капітона і стрибнув у кімнату.

— Все! Провал! — прошепотів Ігор.

— Не каркай! Треба перевірити! — сказав Борис, і ми підкралися до вікна.

Ігор підсадив мене, і я зазирнув у кімнату.

За столом, заставленим пробірками, сидів дідуган. На колінах у нього лежав кіт-скарбничка, чия пика ні про що не говорила, вона була такою ж незворушною та бридкою, як завжди.

— Кицюню, розумничку мій, — промовляв до нього Капітон, погладжуючи його алебастрову спину. — Молодчиночко, знаєш свою справоньку. Ну, давай поглянемо, що ти мені приніс.

Дід перевернув kota догори лапами й почав трусити. На стіл спершу із брязкотом випали три металеві карбованці, а за ними якісь білі кружальця.

— Так-так! — промовляв при цьому Капітон. — Молодчинка, добре попрацював. Ану-ну, що ж там мої дружочки набалакали. — І він почав перебирати кружальця, викладаючи їх у певному порядку.

І тут я збагнув, що то за кружальця. Це були наші слова! Яким чином вони застигали й потрапляли в пузо тому котові, я не думав, я вже звик до всяких дивовиж.

Але те, що зараз дід про все довідається, мене жажнуло!

А дід виклав нарешті кружальця й заходився їх читати.

— Так-так, — потер він руки, — "здається, я придумав..." Гарно, розумний хлопчикок! (Це він, мабуть, про мене!) "Він більшав..." А, так вони, виявляється, стежили за мною! — розлютився дідуган. — Ну, добре, це їм так не минеться! Що ж далі? Ага: "А коли чхав". Як, оце і все? А що ж вони надумали? Ну й хитрющі! А ти, клята душа, — це Капітон уже звертався до kota-скарбнички, — ти що, не міг до кінця дослухати? Га?! — Кіт, зрозуміло, мовчав. — Так ось тобі, щоб знав! — крикнув Капітон, схопив kota за дурну голову і з розмаху бухнув ним об стінку. Кіт розлетівся на шматочки, так і не змінивши виразу своєї пики.

— Ага, ось іще кілька слівцець! — зрадів Капітон, розгрібаючи уламки.
— Побачимо, про що ж тут.

У грудях мені похололо. Невже кіт щось важливе підслухав?!

— Так, — бурмотів собі під носа дідуган, — тут щось про літання...
Ага, зрозумів! Ці бісові діти, виявляється, теж уміють літати! Що ж, непогано. Те, що й треба! Ну, держіться, хе-хе! От позабираю всі ваші сні — тоді політаєте в мене!.. — І він так бридко зареготав, що мені аж ноги затремтіли...

— Ну, що ж! — мовив дід, коли відсміявся. — Від мене вони не втечуть. Ще не знають, з ким мають справу.

Він підійшов до шафи, витяг звідти дві пробірки, розкоркував їх і втягнув своїм бридким носом димки. Побільшавши на очах, він двічі чхнув, зменшився до попередніх розмірів і задумався, сидячи в кріслі...

Я зіскочив на землю, і ми гайнули до своєї альтанки.

— Ну, що там, розкажуй! — накинулись усі на мене.

І я розказав про все, що побачив.

— Ну й ну! — вигукнув Ігор. — Отже, він не знає про наш задум. Це непогано! Але він довідався, що ми вміємо літати. А це вже гірше!

— Нічого, завтра все з'ясується, — мовив я, і ми пішли спати, хоча кожен із нас знав: цієї ночі він навряд чи засне.

Тільки-но я вмотивувався в ліжку й натягнув ковдру на голову, як на мене щось важко стрибнуло. Я рвучко підхопився, готовий до всяких несподіванок, але відразу ж заспокоївся: переді мною сидів Корнелій.

— Ти чого спати заважаєш! — посварився я на нього не дуже сердито.

— Не спати треба, а діяти! — заговорив раптом кіт.

— О, знов говориш! — зрадів я і намірився був поцілувати свого розбишаку, але він ухилився від поцілунку.

— Знайшов час для пестоців! — пробурмотів Корнелій невдоволено.
— Вдягайся швидше: може статися біда!

— Де? З ким? — вигукнув я і, не гаючи й хвильки, почав надівати сорочку й штанці.

— З Борисом! — кинув Корнелій і пояснив: — Я тільки-но від нього: все бачив та чув.

— Що ж скоїлось, кажи швидше!

— А те, що, поки ви балакали в альтанці, Капітон побував у Борьчиної мамі й сказав їй, що бабуса важко захворіла й просить Бориса приїхати до неї ночувати. А сам побіг до трамвая, котрий іде в Святошино.

— Наче в казці про Червону Шапочку! — вихопилося в мене.

— Нема чого свої знання показувати, — перебив мене Корнелій. — Треба мчати до бабусі й рятувати Бориса. Цей Капітон утричі гірший за будь-якого вовка!

Я вже встиг одягнутись, і ми з Корнелієм вистрибнули у вікно, щоб не полахати батьків.

— Треба будь-що обігнати діда, — мовив Корнелій. — На трамваї — не встигнемо, на таксі — грошей нема, доведеться летіти...

— Як! То ти й літати вмієш?!

— Зрозуміло, вмію.

Дивуватися було ніколи, тож я хутко прошепотів свою пісеньку і стрімко злетів у небо. Розплющивши очі, я побачив Корнелія, котрий летів ліворуч від мене.

— Ну, тепер натискай на газ! — кинув він і помчав уперед.

Я ледве наздогнав його — і далі ми полетіли поруч.

— Корнюсю, — спитав я трохи згодом, — а звідки ти знаєш Капітона?

— Довга історія, — відмахнувся кіт.

— А ти коротенько, поки летимо...

— Ну, добре вже, — погодився Корнелій, — розповім... Власне, я його знаю особисто не так і давно — його знали чудово мій прадід і дід. Коли мій дідусь був іще кошеням, Капітон був хлопчиськом, таким, як ти. Але, на відміну від тебе й твоїх друзів, він був запеклим ворогом нашого роду. Чому, за що й навіщо — ніхто не знав і не відав, та він завжди жбурляв у наших родичів камінням, штурхав їх ногами, тягав за хвост. Чого тільки ми не натерпілись від цього клятого хлопчиська!

Од болісних згадок у Корнелія настовбурчилася шерсть, і він примовк.

— А далі? — нетерпляче спитав я.

— А далі він постаршав, — продовжив зрештою Корнелій, — і став утричі лютішим. Втім, це можна зрозуміти: адже він ніколи не був справжньою дитиною і саме через це лютішав з кожним днем. Згодом він почав вигадувати порошок, за допомогою якого хотів відбирати сні у дітей.

— Нащо? — не зрозумів я.

— Щоб хоч трохи відчути себе дитиною, — відказав кіт. — Так-от, він таки винайшов цей порошок і став іще запеклішим нашим ворогом, бо виготовляє його дід із нашої шерсті. Він ловить нас, обстригав, а нас перетворює на алебастрові скарбнички — на такі, яку ти бачив у Бориса. Він примушує їх сліdkувати за дітьми.

— А чого він так ненавидить саме тебе?

— Бо я присягнувся своєму татові помститись Капітону, — гордо відказав Корнелій. — З тої пори, де б він не оселявся, він зустрічав мене. Це я стежу за ним і попереджаю всіх місцевих котів про небезпеку. Ти думаєш, ми просто так нявчимо по ночах? Е, ні! То ми один одному передаємо сигнал: стережись Капітона, він — поруч! За це він і ненавидить мене смертельно. Адже через мене йому дедалі важче ловити котів. А нема котів — нема порошку, а значить — і снів. Щоправда, йому інколи допомагають усякі хулігани, які, на жаль, ще не перевелися і з яких, напевне, виростуть нові Капітони.

— Не виростуть, — перебив я kota, — обіцяю тобі: не виростуть! Відсьогодні увесь наш квартет оголошує їм війну!

— Спасибі! — радісно подякував Корнелій і раптом перейшов на шепіт: — Тихше, підлітаємо!

Ми й справді вже підлетіли до будиночка Борьчиної бабусі, швидко приземлилися просто перед порогом, і я постукав у двері...

Коли бабуся побачила мене, вона не на жарт злякалася:

— Що з Боренькою?!

— Нічого, — пробурмотів я, зрозумівши, що Капітон кудись уже завів Бориса. — То я так, мимоходом: думаю, дай зазирну. Ну, коли нема у вас Бориса — до побачення!

Бабуся полегшено зітхнула й залопотіла:

— Може, варення на доріжку, ще трохи ожинового залишилося!

Іншим разом я, звичайно, не відмовився б, але сьогодні...

Я ледве встиг заперечно хитнути головою і побіг геть...

— Швидше до лісу, — зашепотів Корнелій, котрий чекав мене на паркані. — Вони там, я відчуваю.

І ми помчали в ліс.

— Стій! — просичав раптом Корнелій через кілька кроків. — Я бачу їх!.. Слухай уважно: я відверну увагу Капітона, а ти хапай Бориса — і щодуху додому.

— Але ж він може зловити тебе!

— Не бійся, — заспокоїв мене Корнелій. — А коли й зловить — то що ж: нехай уже краще скарбничкою стане ще один кіт, ніж Борис... — І з цими словами він шугонув у темряву.

Я глянув у тому напрямку, де зник кіт, і побачив дві постаті, в яких упізнав Бориса й Капітона. Дідуган ішов трохи попереду, а Борис, ніби слухняна лялька, ступав за ним.

Раптом лісову тишу розітнув дикий котячий зойк. Капітон аж звився на місці й заволав:

— Це знову ти?! У, клятий котяро! Тепер тобі не втекти! — Дідуган крутнувся на каблуках і з дивовижною спритністю кинувся під кущ, звідки долинав котячий вереск.

Тої ж миті я підскочив до Бориса й ухопив його міцно за руку:

— Мерщій тікаймо!

— Де я? — здивовано закліпав очима Борис, ніби щойно прокинувся.

— Потім! — обірвав я його і потяг за собою.

За хвилину ми вже сиділи в затишному трамваї і мчали додому, а я дорогою про все розповідав Борисові.

Діставшись нашого провулка, ми відразу попрощалися, я наказав Борьці нікому більше не відчиняти й нікуди не виходити з дому і теж помчав спати.

Наступного ранку, в неділю, ми зібралися на нашій липі. Сиділи на гілках і мовчали. Та й про що було говорити, коли й так усе зрозуміло! Ми мовчки чекали на Володьку, від якого тепер чимало залежало.

Тільки сьогодні ми врешті помітили, що весна майже кінчається. Земля вкрилася буйнозеленою соковитою травою, на всіх деревах уже блищали молоді, тугі листочки.

Трава попід нашою липою так і світилася кульбабами! Вони, жовті, наче шматочки сонця, звідси, згори, скидалися на курчат. Здавалося, то не квіти, а курчата-пуховички порозбігалися в траві, вишукуючи собі якусь поживу.

— Ну й гарно ж! — зітхнула Наталка.

— А таки й справді гарно! — погодився Ігор, і ми знов замовкли.

Ось ми побачили, як на галяві під липою з'явився лимонний метелик. Його відразу ж запримітили двоє горобців і кинулись навздогін. Та метелик, ніби відчувши небезпеку, сів на жовту кульбабу — і зник, злився з нею кольором! Горобці ошелешено роздивлялися навкруги, — де ж він подівся, тільки-но був осьдечки! — косували очима один на одного з явною підозрою: а чи не ти ковтнув мого метелика? І в той час, поки вони розбиралися зі своїми горобиними думками, метелик знявся з кульбаби й гайнув собі геть — подалі від розбишак!

Нам від цього видива зробилося трішки легше. Я навіть не втримався й засміявся, чим налякав горобців.

Аж ось нарешті ми побачили, як із-за рогу показався Кучма. Він підбіг до липи, здерся на дерево й сів на гілці поруч з Ігорем.

Ну й вигляд був у нього! Одразу помітно, що вії очей не стулив! Ми хоч трішки поспали, окрім Борьки, звичайно: він боявся засинати після

всіх пригод. Щиро кажучи, і його вигляд був не кращим від Володьчиного: обидва бліді, з синцями попід очима.

— Ну, от що! — звернувся Ігор до Кучми, видобуваючи з кишені Борьчину пробірку, яку заготував іще зранку. — Ти зараз підеш до Капітона і продаси йому це. Скажеш — твій сон. А твою давай сюди!..

Володька хотів був щось поспитати, але Ігор відмахнувся:

— Потім! Отже, ти йдеш перший, ми — за тобою. — І він дав Володьці пробірку. — А тепер — уперед!

Ми посипалися з липи, мов груші, й помчали до Капітона: Кучма — попереду, ми — кроків на п'ятдесят позаду.

Коли Володька підійшов до хвіртки сусіда, той відразу ж, ніби чекав його, вийшов на поріг.

Коли б ми не знали, що це за типчик, то, напевне, пожаліли б його. Все обличчя в нього було подряпане й запухле, гачкуватий ніс дивився кудись убік, а під лівим оком сяяв такий величезний синець, що повіки навіть не розтулялися, — хіба що за допомогою пальців!

Це була робота Корнелія, котрий, певне, всю ніч водив дідугана лісом. Зрозуміло, котові це — дрібничка, а от дідові — ну й ну! Він чіплявся за кожний корінь та пеньок, падав у колючі ожинові зарості, на повному ходу налітав на стовбури дубів та сосен чи ускакував у шипшиновий куш. Одне слово, коли б це був не Капітон, йому варто було б щиро поспівчувати.

— А, це ти, любесенький! — зрадів дідуган, коли побачив Кучму. — Заходь, заходь, дорогесенький! А я саме про тебе думочку думав: і чого хлопчик не приходить до мене?

— Я приніс вам свій сон! — мовив Кучма.

— Це добре, — зрадів дід. — Це дуже-дуже мудре рішення! — І Капітон потер руки. — А де ж він?

Володька простяг йому пробірку.

— Ай, який чудовий хлопчик! — залопотів дід. — А який у нього сончик гарнющінький! — Він вихопив пробірку й побіг відразу ж до шафи устромляти її в штатив.

— Ось, — трохи згодом підійшов він до Володьки, — ось тобі й грошенята — на цукерочки чи на сигарочки, хе-хекс!.. Як ти любиш старенького пенсіонерчика, молодчиночка! — І раптом засичав на Володьку: — Ну, досить балачок, іди вже! А завтра теж сон приносить зранку!.. — Він ткнув Володьці в руки пробірку та грубо підштовхнув його до дверей.

Ми сиділи в кущах неподалік від вікна і все чули.

Раптом крізь прочинене вікно ми побачили, як Капітон, щось наспівуючи під носа, витяг із шафи пробірку з Володьчиним, як він гадав, сном.

Ми затамували подих, а дідуган відкоркував нетерпляче пробірку і припав до неї своїм хижим, жадібним носом.

Ааа-пп-чхи-ии!!! — раптом вибухнуло в його кімнаті, і ще луна від того чханьня не встигла влягтися, як навздогін за першим пролунало друге, а за ним — третє, четверте й далі — аааппчхи!!! Аа-пп-чхи-ии!!

Ми підскочили до самісінького вікна і вже сміливо залізли всередину. Там, у кімнаті, в шкіряному кріслі сидів маленький Капітон і голосно чхав. І з кожним разом він меншав і меншав! Ось він чхнув — і зробився

завбільшки з кота. Ось іще раз — і вже як миша... Ось він, нарешті, вже як мураха. Ми ледь почули останнє тоненьке, мов дзижчання комарика, "аа-пчхи" — і дідуган зник! Назавжди!

Ми не змовляючись подбігли до шафи й заходились відкорковувати пробірки й випускати з них сни, які цей дідуган устиг понабирати у бідолашних дітлахів.

— Отримуй свій сон, Іринко!

— І ти, Васильку!

— І ти, Оксанко!..

— А ось і мій, ріднесенький! — раптом вигукнув Борька, схопивши пробірку зі своїм сном. — Ох, і спатиму ж я сьогодні! — засміявся він. — Красота!

Ми повипускали всі сни і, радісні, вийшли надвір.

Ви питаєте, як ми перемогли Капітона? А дуже просто! У пробірку, яку продав дідові Кучма, Ігор насипав звичайного молотого перцю. Адже він виглядав точнісінько так само, як і порошок дідугана. Отак-от!..

Ми весело крокували нашим провулком — тепер уже вп'ятьох! — і голосно виспівували нашу пісеньку. Ми посміхалися один до одного, до всіх перехожих, що траплялися нам назустріч, і нам ставало ще краще! Адже ми тепер чудово знали: дідугана переможено, наші сни — з нами! А поки снитимуться кольорові, запахущі, травневі сни — літати нам і літати!